

"Böyle kebair-i azime içinde amel-i salihin ihlasla muvaffakiyeti pek azdır." Amel-i salih işleyebilmek madem bu zamanda bu kadar zordur. Hem ihlas da bu zamanda çok mühimdir. O zaman bu sözden maksat nedir?

Salih amel, Allah'ın rızasını elde etmek için emri dairesinde yapılan her türlü hayırlı işlere denir. **Takva ise**, Allah'ın yasakladığı şeylerden uzak kalmaya denir.

Bu iki kavram, yani takva ve amel-i Salih, bulunduğu zaman ve dönemin şartlarına göre ehemmiyet kazanır. Şayet zaman ve zemin, İslam'ın hükmü altında, umumi olarak farzlar yaşanıyor ve takva uygulanıyorsa, amel-i salih daha önem arz eder. Çünkü günahları işlemeye müsait zemin zaten yoktur. Ama, zaman ve zemin, İslam'ın hükmü altında değilse, farzlar terk edilip, günahlar sel gibi akıyorsa, burada ehemmiyet ve üstünlük takvaya geçer.

Üstat bu manaya şu ibareler ile işaret eder:

"Her zaman def-i şer, celb-i nef'a râcih olmakla beraber, bu tahribat ve sefahet ve câzibedar hevesat zamanında bu takvâ olan def-i mefasid ve terk-i kebair üssü'l-esas olup büyük bir rüçhaniyet kesb etmiş."(1)

Bu zamanda ise şartlar ve zemin, takvayı amel-i salihe üstün kılmıştır.

İnsanların ekserisi farzları terk etmiş, günahlara dalmaktadır. Bu şartlar içinde salih dönemlerdeki gibi, salih amellere sahip olmak çok zor hale gelmiş.

Durum böyle olunca, bu zamanda yaşayan insanların, takvayı esas tutması kaçınılmaz hale gelmiştir. Zaten, takva içinde de bir çeşit salih amel vardır diyor Üstat. Zira, bir günahı terk den adam, vacip sevabı alır. Bir milyon nafîle amel ise, bir vacibe yetişmez. **Öyle ise bu zamanda takvaya sarılmak, birinci ve öncelikli vazife oluyor.**

(1) bk. [Kastamonu Lahikası, \(103. Mektup\)](#)